

Het *viessse* verleden van Patrick van der Eem

Patrick van der Eem werd in één klap wereldberoemd door de uitzending van Peter R. de Vries. Binnenkort komt de ontmaskeraar van Joran van der Sloot met een boek. Revu dook in het verleden van The Dutch Scarface. ‘Hij trok mensen zijn criminele wereld binnen, op dezelfde manier als hij met Joran heeft gedaan. Met veel praatjes, met veel show.’

Door Stan de Jong en Koen Voskuil

In het chiquere gedeelte van Arnhem-Zuid zullen ze Patrick van der Eem niet snel vergeten. ‘Toen Patrick een jaar of twaalf was, kwam hij bij ons over de vloer’, vertelt een vroegere buurman. ‘Wij hadden een Commodore 64 en Patrick speelde daar samen met mijn zoon op. Toen kon je al zien dat het een ongeduldig iemand was. Als ze bij een wat hoger level kwamen en hij begreep het niet meteen, raakte hij geïrriteerd en dan hield het al snel op voor Patrick. Later zei mijn zoon: pap, ik wil niet meer met Patrick spelen. Wat de precieze oorzaak was, wist ik niet precies. Maar dat Patrick een heel andere weg was ingeslagen, werd ons wel duidelijk. Al jong begaf hij zich op het verkeerde pad. Patrick had een eigen wil en was geen meeloper, dus ik neem aan dat hij zelf voor dat criminele bestaan had gekozen.’

We bevinden ons op de Bergumlaan in de wijk Holthuizen. Een kleine villawijk met keurige, veelal wat oudere bewoners. Er giert een snijdende wind door de straat. Een heer maakt een ommetje. ‘O, u komt helemaal uit Amsterdam? Jaahh, de Van der Eems kennen we hier nog wel.’ Op huisnummer 5, vertelt hij, woonde van circa 1984 tot 1994 het gezin Van der Eem. Vader Leo, moeder Carla en hun zoons Perry (1971) en Patrick (1973). De ruime villa onderscheidt zich van de overige door de ondergrondse garage. Het gezin was neergestreken uit de Antillen, waar Leo van der Eem fortuin had gemaakt. Vanuit het Arnhemse begon Van der Eem (geboren op 7 mei 1945 in Bloemendaal) in november 1985 op franchisebasis met twee McDonalds-restaurants die hij zou uitbouwen tot een keten van negen. Een zakelijk succes.

‘Leo was een harde werker, we zagen hem zelden. Met Carla praatten we wel eens’, vertelt een echtpaar dat ons in de deuropening te woord staat. ‘Carla klaagde erover dat Patrick een moeilijk en onhandelbaar kind was’, vertelt zij. ‘Bij de opening van de McDrive in Duiven had Leo de hele buurt uitgenodigd. Daar konden we zien hoe die hamburgers werden gebakken en dat ze na tien minuten worden weggegooid als ze niet worden verkocht. Dat was best interessant. Hun zoon Perry werkte ook in de McDonalds. Ik herinner me nog dat Carla toen zei: Patrick gaan we hier niet snel zien werken.’

Perry was de bravere van de twee broers. Hij zat op het Lorentz College in Arnhem. Over de schoolcarrière van Patrick is daarentegen weinig bekend. ‘Zat hij op school dan?’, zegt de overbuurman sarcastisch. Een andere wijkbewoner: ‘Volgens mij zat hij op de mavo, maar of hij die heeft afgemaakt...’

We worden uitgenodigd door burens die jarenlang schuin tegenover de Van der Eems woonden. De twee vermoeden wel waarom Patrick weinig zin had om bij de McDonalds te werken, want hij had een snellere manier gevonden om aan geld te komen: de drugshandel. Patrick dealde, zo vertelt de man, vanuit het ouderlijk huis. ‘Laat ik het zo formuleren: we zagen opvallend veel auto’s voor een heel korte tijd stoppen voor de

woning van de Van der Eems. Patrick was toen nog heel jong. Nog geen achttien, schat ik. Zijn vader heeft tevergeefs geprobeerd hem onder zijn vleugels te nemen. Ik ben blij dat Patrick nu toch op het rechte pad is geraakt en een succesvol zakenman is geworden, wat ik tenminste heb vernomen uit de media.'

Op 3 februari schreef Peter R. de Vries televisiegeschiedenis met zijn uitzending over de verdwijning van Natalee Holloway. In het programma, dat de Nederlandse taal verrijkte met uitdrukkingen als 'viesss...' en 'coño', deed Joran van der Sloot, lurkend aan stickies, in een met opnameapparatuur behangen Range Rover een boekje open tegenover zijn nieuwe 'vriend' Patrick van der Eem. Bij Pauw & Witteman vertelde The Dutch Scarface over zijn motieven om Joran middels een undercoveroperatie te ontmaskeren. Hij deed het voor Aruba, voor Nederland, voor Amerika, en natuurlijk voor Natalees moeder Beth. In een uitzending van ABC raakte hij zelfs ronduit geëmotioneerd toen hij erover sprak. Geldelijke motieven zouden geen rol hebben gespeeld, slechts zijn 'burgerplicht', maar Patrick's bankrekening kan desalniettemin worden gespekt. Zijn medewerking aan het programma van De Vries leverde hem een relatief bescheiden bedrag van 25.000 euro op. Maar inmiddels legt hij de laatste hand aan een boek met de titel *Disposed* (Weggewerkt) en voor de rechten zal ongetwijfeld vorsteljk zijn betaald. Een exclusieve voorpublicatie van het boek werd afgelopen week aan media aangeboden voor het naar Nederlandse maatstaven exorbitante bedrag van 50.000 euro. Een promotietour door de Verenigde Staten werd gedwarsboomd vanwege een eerdere veroordeling wegens drugsdelicten. Reden genoeg om ons af te vragen: wie is Patrick van der Eem?

In Lathum, een dorp in de gemeente Zevenaar, ligt Riverparc. Het is een locatie met circa 350 vakantiewoningen omzoomd door fraaie waterpartijen. Permanente bewoning door de bewoners wordt gedoogd. Deze donderdagochtend is het er muistil. Een vrouw laat haar hondje (en kind) uit over een van de talloze bruggetjes. 'Toen bij zijn woning allemaal cameraploegen kwamen, wisten we wel dat er iets aan de hand was. Maar ik had Van der Eem nog nooit gezien.' Niet vreemd. Want het is pas een half jaar geleden dat Patrick van der Eem hier een woning heeft gehuurd, ongeveer ten tijde van zijn begin als burgerinfiltrant dus. In zijn huis op de Muggenwaard brandt een lichtje. We menen iemand te horen stommelen. Maar niemand doet open. Patrick blijkt op Aruba te zitten. 'Hij rijdt in een Toyota Rav 4', weet Eric Rutgers. De uitbater van Grand Café Rutgers heeft op zijn *wall of fame* een foto waarop hij gearmd met Peter R. de Vries staat. Op de dinsdag voor de geruchtmakende uitzending kwam de misdaadverslaggever hier eten met een cameraploeg. 'Ze waren aan het wachten bij de ingang. Toen kwam Patrick eraan. Ik ben later op het park gaan kijken en zag dat hij ze binnenliet in zijn woning. Die kennen elkaar, dacht ik nog.'

Riverparc blijkt een bijzondere populatie te hebben. 'Soms komen de mooiste bakken voorbij. Een tijdje terug kwam een zwarte Ferrari cabrio langs. Die gaf even gas zeg! Er wordt hier wel eens een wietplantage opgerold. Je kunt hier nu eenmaal makkelijk iets verbergen en komt niet zomaar binnen. Anderzijds wonen er ook zestien agenten. Lekkere combinatie...'

In zijn huidige woonplaats mag Van der Eem als een held zijn onthaald, in het Arnhemse criminele milieu zijn ze minder enthousiast. We ontmoeten een voormalige uitsmijter uit

de Arnhemse onderwereld. 'Twee jaar geleden is Patrick nog op Aruba geweest om af te kicken van zijn cokeverslaving. Aruba godbetert! Daar halen ze het spul zo'n beetje vandaan!' De uitsmijter heeft gehoord dat Patrick onlangs in elkaar is geslagen of ernstig bedreigd. 'Hij werd geweigerd bij Club Underwear. Ze laten niemand naar binnen na vieren. En hij was los gegaan tot 5, 6 uur, zoiets. Er staan daar zwarten voor de deur en die schijnen hem aangepakt te hebben. Antillianen ja. In het milieu wordt hij gezien als een verrajer. Daar houden ze niet zo van.'

Een verhaal dat ook Patrick's jeugdvriend Piet Kwartan, eigenaar van coffeeshop De Pinguin, kent. 'Nu ja, jeugdvriend... we kennen elkaar vrij aardig. Maar ik wil niets meer met die gozer te maken hebben. Dat ze die psychopaat van een Joran aanpakken, prima. Maar als je dit soort dingen uithaalt, ben je ook in staat anderen te verlinken. Daarom heeft hij klappen gehad, heb ik gehoord.'

Voordat hij introk in Riverparc woonde Van der Eem in een onopvallende nieuwbouwwijk in Almelo. 'Hij scheurde altijd keihard door de straat. Daar klaagden we wel eens over', zegt een buurvrouw. 'Maar we hadden verder geen contact.' Mevrouw Mol, die tegenover Van der Eem woonde, op nummer 3, kent hem iets beter. 'Prima burens. Ik ging meer om met zijn vriendin Heidi. Zij werkte enkele dagen per week bij Prenatal.'

Met Heidi Geerlings heeft Patrick al een jaar of veertien een af-aan-relatie, zeggen zijn (voormalige) vrienden. Heidi is de zus van de ooit in Arnhem geduchte vechtsporter Wim Geerlings, geen onbekende in het milieu. 'Patrick was altijd druk met zijn werk. Onze dochtertjes speelden met elkaar. Dat hij zo bezig was met die Joran had ik niet verwacht', zegt mevrouw Mol.

In Almelo is tevens het filiaal van Pirtek gevestigd, waar Patrick eigenaar/directeur is. Een franchise in de service aan en reparatie van hydraulische slangen. Sinds oktober 2003 staat de onderneming ingeschreven bij de kamer van koophandel. Dat het bedrijf met acht werknemers een eenmanszaak is, en geen bv, is wel opvallend, maar als voordeel geldt dat er dan geen jaarrekeningen hoeven te worden overlegd. Vanuit het hoofdkantoor van Pirtek Luxemburg is inmiddels alle communicatie met de media stopgezet. Een ex-werkneemster van Pirtek Almelo zegt dat 'het bedrijf prima draaide'. Het verhaal gaat dat vader Van der Eem de eerste financiële injectie toediende. In elk geval stond Leo ingeschreven als bestuurder.

Inmiddels wonen vader en moeder Van der Eem als pensionados in het Spaanse Marbella. Ze hebben wel hun Arnhemse penthouse met schitterend zicht op de Rijn aangehouden. Volgens diverse bronnen zou Van der Eem zijn McDonalds-zaken in 2000 van de hand hebben gedaan voor een bedrag van veertig miljoen gulden (18 miljoen euro). Zakenman Ben Dekker kocht twee van deze filialen, inclusief het kantoor van Van der Eem in het naburige Giesbeek. Dekker had zelf al sinds 1976 McDonalds-zaken. 'Als collega-franchisenemer zag je elkaar geregeld op openingen, recepties, je stemde zaken op elkaar af', legt Dekker uit. 'Een positieve ervaring. Leo is een directe vent, je wist meteen wat je aan hem had.' Ook kwam hij wel eens bij de familie thuis. 'Vriendelijke mensen. Ik kende zijn zoon Perry en vrouw Carla die beiden ook werkten bij McDonalds. Carla was daar hostess. Een echte werkersfamilie. Maar Patrick heb ik nooit gezien.'

'Enerzijds was Leo een harde zakenman die op de centen zat, anderzijds was hij voor zijn medewerkers heel goed', vertelt Berry Peelen die vanaf het prille begin als bedrijfsleider

met Van der Eem werkte en de familie goed kent. 'Leo zat in de business om geld te verdienen. Hij had in Zuid-Amerika gezeten in de drankendistributie, onder meer Budweiser, en had ook een Toyota-dealerschap opgezet. In de beginjaren werkte Leo zelf volop mee in zijn zaken. Zoon Perry werkte er ook, tot het laatst toe. Zijn hobby's waren varen en vissen. Perry wilde een charter op de Antillen opzetten. Ze reisden allemaal graag, hadden natuurlijk ook het geld ervoor.'

'Patrick was anders', zegt Peelen. 'Typisch zo'n geval van de jongste zoon van rijke ouders die ontspoord. Patrick kwam gereld naar de zaak in een dikke mercedes, maar hij had geeneens een rijbewijs in die tijd. Er zaten dan bepaalde uh... dames op de achterbank. Een echte player, ja. Als ze hem vroegen of hij niet eens wat aan studie of werk moest doen, sprak hij altijd de woorden: 'Waarom? Ik hoef alleen maar te wachten tot paps dood gaat.'

'Als ik het me goed herinner was het rond 1992 dat hij ineens met dat litteken liep', zegt Peelen. 'Als je je in het criminele milieu niet aan bepaalde afspraken houdt, laten ze een handtekening achter, zo werd mij toen uitgelegd. Perry vertelde veel over zijn jongere broer. Patrick was een nachtmerrie voor die ouders. Pa was harder, moeder streek nog wel eens over haar hart, stopte hem geregeld wat toe. Want ja, in het criminele milieu heb je de ene dag dikke pakken geld in je zak en het andere moment heb je niets.'

Een andere voormalige zakenrelatie: 'Carla was een hele lieve vrouw, zij deed alles wat Patrick wilde, gaf hem gewoon een cheque. Daar was ik zelf bij.'

Terug naar Arnhem-Zuid. In de jaren tachtig en negentig werd de wijk Holthuizen geteisterd door inbraken. Onder meer bij één van de burens van de Van der Eems. 'Achter in de tuin werden de kruiwagens gevonden. Er was audioapparatuur gestolen. Opvallend was dat ons huis slechts anderhalf uur onbewaakt was gebleven', vertelt de buurman. 'We hadden een vermoeden dat Patrick ermee van doen had. Maar de politie heeft het nooit opgelost.' Of het vermoeden enige grond had, is onbekend. Maar dat Patricks slechte naam hem destijds in de weg zat, moge duidelijk zijn. En een intimus van de familie heeft een nog opmerkelijker verhaal. 'Op een dag kwam Leo naar me toe. Het zal rond 1988, 1989 zijn geweest. Terwijl ze op vakantie waren, was hun hele woning leeggeroofd. Dat is op zich al vervelend, maar zeker toen de dader werd opgepakt... het bleek hun eigen zoon Patrick te zijn. Volgens mij is Patrick nog verhoord door de politie. Maar de familie Van der Eem heeft natuurlijk geen aangifte gedaan en de zaak is in de doofpot gestopt. Er is toen een sociaal werker op Patrick gezet of iemand van jeugd- en gezinszorg. Leo schaamde zich dood.'

'Hij heeft zijn ouders veel verdriet gedaan', bevestigt een jeugdvriend die nog steeds contact onderhoudt met leden van de familie. 'Patrick dealde in harddrugs. Ik denk dat het zijn drang naar geld was. Zijn familie had veel geld, maar van zijn vader kreeg hij het niet. Ik kon zijn gedrag niet begrijpen. Van huis uit kreeg hij alles. Een brommer op zijn zestiende, een auto op zijn achttiende. Maar hij keek op tegen de grote drugshandelaren. Hij zag hoe makkelijk die hun geld verdienden. Patrick heeft altijd dat doel voor ogen gehad: een grote jongen worden in het criminele milieu en veel poen verdienen.'

'Ik weet hoe hij deed in het milieu', zegt de jeugdvriend. 'Ineens stoer doen met grote balen geld. Dat vond-ie prachtig. Totdat hij bij het politiebureau moest komen. Hij is twee keer opgepakt. Van de eerste veroordeling weet ik niks. Bij de tweede was hij al uit

huis. Woonde hij ergens in Charlemagne, Malden. Zijn broer is toen ook opgepakt. Ach, ze gingen met zulke foute mensen om. Als ze maar geld verdienden.'

Waarom Patrick heeft meegewerkt aan de undervoveroperatie van Peter R.? 'Het gaat gewoon om geld he? Ik heb ook op ABC die reportage gezien. Daar gaat hij bijna huilen. Nou, ik begon bijna te lachen. Dat is niet normaal hoe hij dat gespeeld heeft. Het is een mooi verhaal, maar het zijn krokodillentranen. Ik geloof er helemaal niks van. Zo zit hij niet in elkaar. Weet je, hij is gewoon een zakenman. Hij zal niet over lijken gaan, maar wil geld maken. Een beetje emotie erbij, kan ik me voorstellen. Maar het was vroeger een heel stoere jongen. Hoewel... als er ruzie kwam, moest zijn broer het oplossen.'

'Een inbraak? No way, dat is nooit gebeurd', reageert Patrick's moeder Carla. Na twee dagen bellen hebben we eindelijk contact met één van de ouders. 'We zitten nu in San Sebastian', zegt Carla via haar mobiel. 'We gaan over een paar dagen naar Nederland waar we Patrick zien.'

'Hoe we omgaan met zijn nieuwe status als bekende Nederlander? Ik laat het gewoon op me afkomen. Ik weet niet hoe Patrick daarmee omgaat. Dit hele gedoe had van mij niet hoeven. Ik houd er niet van om in het middelpunt van de belangstelling te staan. Patrick is een man op zich, een verhaal op zich. Natuurlijk ben ik trots op hem. Ik heb een hele lieve zoon. Hij is gek op zijn moeder en hij belt vrijwel elke dag. Hij is gewoon heel lief, dat blijkt ook uit de gesprekken die hij met me heeft.'

Over Patrick's criminele jeugd: 'Uiteraard hebben wij ons zorgen gemaakt. Maar wij hebben goed voor hem gezorgd. Hij komt van goede ouders. Natuurlijk hadden we door dat hij criminele dingen ondernam. We probeerden hem daarvan af te helpen. Er zijn heel wat gesprekken thuis gevoerd. Ik denk wel dat hij nu zijn lesje heeft geleerd. Hij heeft een vrouw en twee kindjes. Het zal nooit meer gebeuren. Iedereen maakt wel eens fouten, toch?'

Volgens Carla is het onjuist dat Patrick niet bij McDonalds wilde werken, sterker 'hij was er manager'. Ook heeft haar man niets te maken met Pirtek Almelo, stelt zij. 'Dat bedrijf heeft Patrick zelf opgebouwd.' Dan zegt Carla iets opmerkelijks. 'Patrick heeft fouten gemaakt in zijn jeugd, dat ontken ik niet. Maar iedereen heeft weleens fouten gemaakt. Hij is er zeker mee opgehouden sinds enkele jaren. Sinds hij met zijn zaak is begonnen.' Opmerkelijk, omdat Van der Eem in Pauw & Witteman zei dat hij twee keer was veroordeeld, voor het laatst op zijn twintigste. Daarna was hij niet meer in aanraking geweest met justitie, 'behalve wegens verkeersovertredingen'.

We spreken iemand die de wilde jaren van Patrick van der Eem intens heeft meegemaakt. Na lange aarzeling wilde hij vorige week praten op voorwaarde van anonimiteit. De man leidt al vele jaren een keurig bestaan. 'Zestien, zeventien jaar geleden leerden we elkaar kennen in het criminele circuit. Patrick was een handelaar. Hij handelde in alles. Niet alleen softdrugs. XTC, cocaïne, heroïne... Hij had connecties in de Turkse onderwereld die destijds heel machtig was in Arnhem. Daar betrok hij zijn heroïne en ook pillen. Patrick was vooraleerst een drugsrunner. Hij dealde op de snelweg tussen Oberhausen en Arnhem. Veel Duitse klanten. Ik denk dat hij ook import van coke regelde, vanuit de Antillen, daar sprak hij althans zelf over.'

'Om die uitzending van De Vries heb ik enorm gelachen. Die gast is niet goed bij zijn hoofd, dacht ik. Hoe hij sprak, de straattaal, dat gerook – het was Patrick ten voeten uit.'

De actie met Joran van der Sloot past van alle kanten bij hem. Patrick denkt alleen maar aan zichzelf. Hij is een dwingeland. Driftig, temperamentvol.'

'Hobbies had hij niet. Nu ja, cokesnuiven. Hij zag er verder niet opvallend uit. Droeg merkkleding maar dat deden we allemaal in die jaren.'

'Patrick deed alles wat er een beetje bijhoort in die wereld. Het drugsmisbruik, de hoeren. Of hij het werkelijk was, weet ik niet, maar hij profileerde zichzelf graag als een geslaagde pooier. Hij had ook wapens voorhanden, maar ik heb ze hem nooit zien gebruiken. Of je nu een grote of kleine jongen bent in het milieu, wapens horen erbij. Zoals je een kaartje koopt in de trein. Patrick omringde zich met een paar stevige spierbundels. Bekenden uit het Arnhemse milieu. Hij schermde ermee als waren het zijn bodyguards. Dat kwam intimiderend over, en dat was natuurlijk precies de bedoeling. Die jongens ontleenden daar weer een bepaalde status aan.'

'Een spin, een duizendpoot', omschrijft deze vroegere relatie hem. 'Hij had een aantal locaties waar hij mensen naartoe haalde om de deals te sluiten. Daarvoor ronselde hij andere mensen. Hij kon dan bij hen zijn deals sluiten en zijn handel daar laten. Ik noem het zijn voetsoldaten. Hij deed het met iedereen die hij maar voorhanden had. Patrick kan heel dwingend zijn, is een geweldige manipulator. Hij trok die mensen zijn criminele wereld binnen, op dezelfde manier als hij met Joran heeft gedaan. Met veel praatjes, met veel show. Dat is wat hij kan. Zo werf je klanten en zo werf je ook voetsoldaten.'

Volgens Peter Schouten, Van der Eems perschef, is Patrick voor opiumdelicten veroordeeld, het ging inderdaad om heroïne. 'Op zijn twintigste. Hij heeft 11 maanden gezeten.' Afgelopen zaterdag meldde de Volkskrant dat de eerste veroordeling – tevens wegens geweldpleging - stamde toen Patrick vijftien jaar oud was.

'Ik schat dat hij een paar honderd klanten had', vervolgt onze bron. 'Hij verdiende veel geld, maar hij maakte alles op. Niet aan snelle auto's. Aan coke. Hij snoof meerdere grammen cocaïne per dag. Patrick onderhoudt nog steeds contacten met mensen met wie ik absoluut niet gezien wil worden. Hij omgeeft zich structureel met dat soort lieden. Dat heb ik deels uit eigen waarneming. Na zijn twintigste is hij heus niet opgehouden met de drugshandel.'

Op zijn website beschreef misdadjournalist Hendrik Jan Kortering hoe Patrick mogelijk aan zijn litteken was gekomen. In de Colombiaanse onderwereld zou iemand zo met een mes worden bewerkt als waarschuwing voor verklikkers. Een 'boca grande' (grote mond). Zelf had Van der Eem het over 'een vechtpartijtje'. Tegen zijn werkgever sprak hij nog van een auto-ongeluk. 'In de periode 92, 93 is hij aan zijn litteken gekomen', vertelt onze informant. 'Het verhaal ging toen al dat hij mensen verraden heeft. We hebben er nooit met zoveel woorden over gesproken. Maar hij heeft behoorlijk wat leergeld betaald. Hij heeft gepraat met de politie, zo ging het verhaal. Er is toen een grote groep mensen opgerold. En dat waren geen Colombianen. Je moet het in de Turkse hoek zoeken.'

Wat drijft Van der Eem? 'Geld. Deels. Maar meer nog zijn zucht naar avontuur, show en macht'. Op de website van Peter R. de Vries wordt Van der Eem nog steeds als zakenman geafficheerd. 'Dat hij een ondernemer is, klopt wel. Wat ie toen deed, wat-ie nu doet en wat hij drie weken geleden heeft gedaan met Joran, het is allemaal een bepaalde vorm van ondernemerschap.'

